

MỘT SỐ Ý KIẾN VỀ ĐẨY MẠNH VIỆC ĐƯA TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀO CUỘC SỐNG THỰC TIỄN CỦA THANH NIÊN VÀ PHONG TRÀO THANH NIÊN

ĐẶNG CẢNH KHANH*

Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh và đưa tư tưởng, phương pháp tư duy Hồ Chí Minh vào đời sống và hoạt động thực tiễn của thanh niên và phong trào thanh niên hiện nay đang trở thành một nhu cầu hết sức cần thiết, một đòi hỏi tự thân của chính thanh niên.

Mục tiêu cơ bản của việc đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào đời sống, hoạt động của thanh niên và phong trào thanh niên

Một trong những mục tiêu cơ bản của việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh, đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống, hoạt động của thanh niên và phong trào thanh niên là giúp thanh niên có được những hiểu biết thực sự đúng đắn về tư tưởng Hồ Chí Minh; chuyển từ những nhận thức cảm tính sang nhận thức tự giác, khách quan, khoa học.

Cần phải tạo điều kiện để thanh niên có thể nhận thức được một cách hệ thống, hiểu được những nguyên tắc cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, những sáng tạo khoa học của Người trong việc xây dựng đường lối cách mạng, chỉ đạo hoạt động thực tiễn; những tư tưởng vĩ đại của Người về độc lập tự do cho dân tộc, về xây dựng Nhà nước của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, về xây dựng đảng cầm quyền trong sạch, xứng đáng là người lãnh đạo, người đầy tớ trung thành của nhân dân; những nguyên tắc trong việc củng cố khối

đại đoàn kết toàn dân, không ngừng chăm lo đời sống vật chất và văn hóa tinh thần của nhân dân, coi đó là yếu tố quan trọng tạo ra động lực cho mọi thắng lợi của cách mạng...

Tư tưởng Hồ Chí Minh luôn gắn liền với những vấn đề rất thiết thực và cụ thể của thực tiễn và, do vậy, mang tính chỉ đạo thực tiễn rất cao. Việc đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống hoạt động thực tiễn của thanh niên và phong trào thanh niên sẽ góp phần quan trọng vào việc định hướng các hoạt động cụ thể của thanh niên cũng như các tổ chức cơ sở đoàn. Việc vận dụng một cách đúng đắn tư tưởng Hồ Chí Minh trong các hoạt động của cuộc sống sẽ góp phần giúp thanh niên nâng cao ý thức cách mạng, phát huy tinh thần tự giác, khả năng sức mạnh của mình, xử lý một cách đúng đắn các mối quan hệ xã hội phức tạp hiện nay.

Trong những năm qua, với việc mở rộng và tăng cường nghiên cứu về Chủ tịch Hồ Chí Minh và tư tưởng Hồ Chí Minh,

* GS,TS, Viện Nghiên cứu thanh niên

chúng ta đã có được những kiến thức khá đầy đủ, toàn diện và có tính hệ thống về tư tưởng cách mạng và nhân văn của Người. Điều đó giúp chúng ta có được những định hướng đúng đắn trong tư duy chính trị, xác định được chiến lược xây dựng và phát triển đất nước đồng thời tạo điều kiện để truyền dạy những giá trị tư tưởng quý báu của Người cho thế hệ trẻ. Có thể nói, chưa bao giờ chúng ta lại có được những điều kiện thuận lợi như hiện nay, cả về vật chất và tinh thần, cả về chính trị và khoa học, để đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn hoạt động sống của thanh niên và phong trào thanh niên.

Nguyên tắc phương pháp luận cơ bản để đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cuộc sống hoạt động của thanh niên và phong trào thanh niên

Nguyên tắc trước hết là phải học tập, nắm vững và vận dụng một cách đúng đắn về cách mạng và tính sáng tạo của Hồ Chí Minh về công tác giáo dục, bồi dưỡng thanh niên, tổ chức và vận động, trong đó cần tập trung vào những quan điểm chính yếu sau đây:

Phải có sự kết hợp giữa việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh niên với việc nâng cao nhận thức đúng đắn về vị trí và vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng xây dựng và phát triển đất nước, đặt niềm tin vào lực lượng thanh niên và tin cậy trao cho họ những trách nhiệm xứng đáng với vai trò của họ. Chúng ta còn nhớ luận điểm của Bác về việc “muốn hồi sinh dân tộc trước hết phải hồi sinh thanh niên”. Luận điểm xuyên suốt và trước sau như một của Bác về vị trí và vai trò của thanh niên cần phải được ghi nhớ trong quá trình giáo dục và bồi dưỡng thanh niên. Đặt niềm tin ở thanh niên, chúng ta mới có thể không chỉ tạo điều kiện để họ đóng

Khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời, dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, thanh niên đã được nhìn nhận đúng với tầm quan trọng của mình và trở thành lực lượng chính trong công cuộc đấu tranh giải phóng, xây dựng đất nước. Để có được đất nước Việt Nam như ngày hôm nay, biết bao nhiêu lớp thanh niên đã chiến đấu, lao động, hy sinh xương máu và cả tuổi thanh xuân của mình. Những cống hiến đó của họ thật đáng trân trọng. Song với sự biến đổi nhanh chóng của xã hội khi bước vào một kỷ nguyên mới, kỷ nguyên của thông tin và tri thức, thanh niên Việt Nam cũng phải đối mặt với những thách thức to lớn. Nếu không được chuẩn bị kỹ về mọi mặt, thanh niên rất dễ bị tụt hậu, từ đó trở nên hoang mang, mất phương hướng, không xác định được lý tưởng phấn đấu và rơi vào các tệ nạn xã hội.

góp tích cực vào công cuộc cách mạng xây dựng và phát triển đất nước mà còn tạo cho họ sự tự tin, giúp họ nhận thức được một cách đúng đắn về tư tưởng Hồ Chí Minh.

Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh niên phải được kết hợp với việc giáo dục cho thanh niên mục tiêu và lý tưởng cách mạng: *độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội*. Trên thực tế, tư tưởng Hồ Chí Minh và lý tưởng cách mạng gắn bó với nhau chặt chẽ. Theo quan điểm của Bác, lý tưởng cách mạng bao giờ cũng rất gần gũi với các đối tượng thanh, thiếu niên. Nó không hề là thứ những lý luận cao siêu và xa vời mà luôn phải được biểu hiện thật cụ thể, rõ ràng.

Chẳng hạn, lý tưởng cách mạng được Bác diễn tả như ở 5 điều Bác dạy thiếu nhi

mới thật giản dị và dễ nhớ. Ở “6 điều yêu” mà Bác nhắc nhở đối với thanh niên, học sinh, sinh viên cũng vậy, thật gần gũi với họ: “yêu Tổ quốc, yêu đồng bào, yêu lao động, yêu kỷ luật, yêu khoa học và yêu chủ nghĩa xã hội”... Lý tưởng đó cũng thật cụ thể mà sâu sắc đối với tất cả các cán bộ, đảng viên như: “trung với nước, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc”. Việc tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng sẽ tạo cơ sở để thanh niên tiếp thu tư tưởng Hồ Chí Minh một cách tự nhiên và thuận lợi và, ngược lại, việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh sẽ giúp họ có được ý thức tự giác, tình cảm cách mạng, sự chủ động tham gia tích cực và có hiệu quả vào các phong trào hành động cách mạng, thực hiện lý tưởng cao đẹp của mình.

Công tác giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh cần phải gắn liền với việc nêu gương “người tốt việc tốt”; đồng thời lấy chính tấm gương sống, chiến đấu, hy sinh quên mình vì Tổ quốc và nhân dân của Bác để giáo dục cho thanh, thiếu niên. Sinh thời, Bác luôn coi việc chăm lo xây dựng các điển hình tiên tiến, biểu dương, khen thưởng kịp thời những tấm gương “người tốt việc tốt” để những lớp người trẻ tuổi có thể học tập và noi theo. Trên thực tế, chính những tấm gương người thật, việc thật được Bác biểu dương khen ngợi đã trở thành những khuôn mẫu cho cả một thế hệ thanh niên mang tên Bác phấn đấu, rèn luyện, noi theo.

Bản thân Bác cũng tự mình rèn luyện, gương mẫu trong đời sống hằng ngày để làm gương cho thế hệ trẻ. Bởi vậy, mà chính cuộc đời giản dị, phi thường của Bác cũng là khuôn mẫu giáo dục sống động để truyền dạy cho thế hệ trẻ.

Để đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống hoạt động của thanh niên và

Đặt niềm tin và hy vọng vào lứa tuổi thanh thiếu niên, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh với các cường quốc năm châu hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”. Chính vì đánh giá cao vai trò của thanh niên, những cống hiến của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng của toàn dân, Bác cũng yêu cầu “thanh niên phải thành một lực lượng to lớn và vững chắc trong cuộc kháng chiến và kiến quốc” để đảm nhận được vai trò lịch sử của mình. Theo quan điểm của Bác, vai trò của thanh niên không phải tự nhiên mà có, mà phải thông qua học tập rèn luyện, tự khẳng định mình.

phong trào thanh niên, cần phải khẳng định được sức sống và sự lan tỏa của tư tưởng Hồ Chí Minh trong chính môi trường xã hội rộng lớn, phải xã hội hóa công tác giáo dục bồi dưỡng thế hệ trẻ bằng chính tư tưởng đó. Để các hoạt động của thanh niên và phong trào thanh niên luôn thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh, chúng ta phải tạo ra bầu không khí xã hội mới, trong đó các hoạt động của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể, cộng đồng, gia đình và mỗi người dân đều thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh, lấy tư tưởng Hồ Chí Minh làm kim chỉ nam cho mọi hành động. Cần phải tạo cho thế hệ trẻ lớn lên, sống, suy nghĩ và hoạt động trong bầu không khí lành mạnh và trong sáng của tư tưởng Hồ Chí Minh trong xã hội.

Một trong những yếu tố quan trọng nữa để giáo dục, bồi dưỡng tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh, thiếu niên là phải tăng cường vai trò và sức mạnh của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và các tổ chức khác

của thanh niên, đặc biệt là chức năng đoàn kết tập hợp và giáo dục thanh, thiếu niên của các tổ chức nói trên. Về phương diện này, Bác đã từng dạy chúng ta rằng để giáo dục thế hệ trẻ thì phải thông qua hoạt động của các tổ chức đoàn thể cách mạng, thông qua “đấu tranh xã hội”. Vì vậy, Bác đã luôn quan tâm đến việc xây dựng, củng cố và phát triển các tổ chức đoàn thể cách mạng của thế hệ trẻ, coi đó là phương thức tốt nhất để rèn luyện các thế hệ cách mạng cho đời sau. Trên thực tế, chính Bác đã là người chủ trì việc sáng lập Đoàn Thanh niên cộng sản, Hội Liên hiệp Thanh niên, Đội Nhi đồng và Đội Thiếu niên tiên phong, trực tiếp theo dõi chỉ đạo hoạt động của các tổ chức thanh, thiếu niên trong việc bồi dưỡng giáo dục tinh thần cách mạng, ý chí chiến đấu kiên cường cho thế hệ trẻ...

Kinh nghiệm thực tế những năm gần đây cho thấy, ở nơi nào cơ sở đoàn vững mạnh, các hoạt động của Đoàn phong phú, đa dạng và thiết thực, nơi đó Đoàn sẽ có sức cuốn hút thanh niên, góp phần tích cực vào việc giáo dục chính trị tư tưởng cho thanh niên. Về phương diện này, để đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống thực tiễn của thanh niên và phong trào thanh niên, các giải pháp từ phía Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh là hết sức quan trọng.

Giải pháp đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống, hoạt động của thanh niên và phong trào thanh niên

Chủ tịch Hồ Chí Minh là vị lãnh tụ vĩ đại có phong cách sống và phương pháp tư duy đặc biệt gần gũi với thanh niên. Thực tế cho thấy, không hề có một sự xa cách nào trong các cuộc tiếp xúc gặp gỡ giữa các đối tượng thanh niên với Bác Hồ kính yêu. Trong những cuộc tiếp xúc như vậy, không có ranh giới giữa một vị nguyên thủ quốc gia với những người trẻ tuổi, vậy nên họ đều cảm

thấy lớn dậy, tự tin và mạnh mẽ hơn sau đó. Điều này cũng là một đặc trưng kỳ lạ ở tư tưởng Hồ Chí Minh, một đặc trưng được tạo thành không chỉ ở những tư tưởng lớn mà còn ở nhân cách lớn như Hồ Chí Minh.

Vì vậy, có thể nói, đối với các thế hệ trẻ, việc tiếp nhận tư tưởng Hồ Chí Minh bao giờ cũng là một công việc tự nhiên, dễ dàng. Từ đó đã tạo ra sự thuận lợi có tính tất yếu và tự nhiên trong việc truyền dạy tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh niên, đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống và hoạt động thực tiễn của họ.

Để nâng cao hiệu quả của công tác giáo dục, bồi dưỡng tư tưởng Hồ Chí Minh, đưa tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cuộc sống của thế hệ trẻ, chúng ta cần thống nhất được những quan điểm cơ bản chung nhất, từ xây dựng kế hoạch đến việc chỉ đạo thực hiện, phát huy sức mạnh của toàn xã hội cho công tác này. Hình thành một cơ chế hợp lý nhằm phát huy được sức mạnh tổng hợp của chính quyền, đoàn thể, nhà trường, gia đình và cộng đồng, làm cho công tác giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh, thiếu niên trở thành một nhiệm vụ quan trọng của toàn xã hội.

Phần lớn đối tượng thanh, thiếu niên đều ở vào lứa tuổi còn đi học hoặc vừa học, vừa làm, do vậy công tác giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh một cách hệ thống và chính quy trong nhà trường là hết sức quan trọng và cần thiết. Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong hệ thống giáo dục quốc dân có khá nhiều mặt mạnh do tính quy củ, chặt chẽ từ khâu biên soạn giáo trình, thực hiện giảng dạy chuyên sâu, đến khâu kiểm tra, thi cử bắt buộc. Có thể coi đây là một môi trường giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh rất có hiệu quả cho thanh, thiếu niên. Về phương diện này, phát huy những mặt mạnh của hệ thống giáo dục chính quy, chúng ta cần sớm nghiên cứu

thống nhất được một chương trình giảng dạy cơ hữu về tư tưởng Hồ Chí Minh trong trường học, phối hợp lồng ghép việc giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh với các môn học quan trọng khác với một dung lượng cần thiết và tương xứng với mục tiêu đề ra.

Trong điều kiện của xã hội hiện đại, cần tăng cường hơn nữa việc vận dụng sức mạnh của hệ thống các kênh truyền thông đại chúng vào việc truyền bá tư tưởng Hồ Chí Minh sâu rộng trong xã hội, đặc biệt là đối với thế hệ trẻ. Cần cải tiến và đổi mới các hoạt động truyền thông từ việc biên soạn nội dung đến thay đổi hình thức biểu đạt, từ khâu chuẩn bị chương trình tới khâu phổ biến và phát hành chương trình để các chương trình truyền thông về tư tưởng Hồ Chí Minh ngày càng phong phú, đa dạng, sát thực với những nhu cầu và đòi hỏi của thanh, thiếu niên. Nâng cao năng lực và hiệu quả của các phương tiện truyền thông, như báo chí, phát thanh, truyền hình, xuất bản thuộc hệ thống tổ chức của Đoàn, Hội, Đội với những nội dung gắn với nhận thức và hành vi của lớp người trẻ tuổi để công tác truyền thông về tư tưởng Hồ Chí Minh cho thanh niên ngày càng thiết thực và hiệu quả hơn. Tạo điều kiện để các chương trình truyền thông về tư tưởng Hồ Chí Minh có được những phương tiện kỹ thuật cần thiết, với thời lượng thích đáng trong hệ thống các kênh truyền thông đại chúng.

Tăng cường và mở rộng các hình thức tuyên truyền giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh thông qua những hoạt động thực tiễn trong công tác của Đoàn, Hội, Đội. Tổ chức các hình thức sinh hoạt, học tập, nói chuyện, diễn thuyết đa dạng, phong phú về cuộc đời hoạt động cách mạng của Bác, nhất là tư tưởng chủ đạo của Người về từng lĩnh vực cụ thể của cuộc sống tại các tổ chức cơ sở của Đoàn Thanh niên, mở các

diễn đàn sinh hoạt, hội nghị, hội thảo để thanh niên có thể tham gia học tập, trao đổi, tiếp thu và nâng cao nhận thức về tư tưởng Hồ Chí Minh. Lồng ghép những nội dung giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh vào các hình thức sinh hoạt văn hóa văn nghệ, vui chơi, giải trí, các diễn đàn của thanh niên.

Cần sớm xây dựng mạng lưới giáo dục, truyền thông về tư tưởng Hồ Chí Minh có tổ chức, ổn định, rộng khắp và đa dạng. Hình thành các đội thanh niên tuyên truyền xung kích, đội tuyên truyền măng non về truyền thông, cổ động cho việc tìm hiểu, thực hiện và hành động theo tấm gương và tư tưởng Hồ Chí Minh. Tổ chức tập huấn thường xuyên cho các tuyên truyền viên về tư tưởng Hồ Chí Minh, mở rộng các cuộc thi tìm hiểu, thi tuyên truyền viên tư tưởng Hồ Chí Minh ở các tổ chức của Đoàn, Hội, Đội, thu hút ngày càng đông đảo sự tham gia học tập, nghiên cứu và ứng xử xã hội của thanh, thiếu niên trong việc học tập và làm theo lời dạy của Bác.

Tư tưởng Hồ Chí Minh, về bản chất, luôn rất gần gũi và thiết thực với đời sống của thanh niên. Do vậy các hình thức và biện pháp giáo dục, bồi dưỡng tư tưởng Hồ Chí Minh không thể cứng nhắc và khô khan mà cần đa dạng, phong phú, phù hợp và sát thực với từng đối tượng cụ thể, theo tinh thần mà Bác đã từng dạy “học mà chơi, chơi mà học”.

Bồi dưỡng và giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh cho thế hệ trẻ là một công việc quan trọng, cần thiết và thường xuyên, lâu dài, do đó luôn đòi hỏi chúng ta vừa phải có sự quyết tâm, kiên trì, vừa phải tìm tòi, phát hiện và sáng tạo ra những phương thức hoạt động mới. Chỉ có như vậy, chúng ta mới có thể làm tròn trách nhiệm trước lịch sử trong việc gìn giữ và trao truyền giá trị tư tưởng cách mạng và nhân văn vĩ đại của Bác Hồ cho các thế hệ mai sau. □